

Sygn. akt VI U 1083/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 września 2016 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Milczarek

Protokolant – sekr. sądowy Sylwia Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 27 września 2016 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: W. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 29 lutego 2016 r., znak: (...)

w sprawie: W. S.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o emeryturę

oddala odwołanie.

Na oryginalnie właściwy podpis.

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., odmówił W. S. prawa do emerytury, albowiem nie udowodnił on wymaganego okresu 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Na dzień 1 stycznia 1999 r. przyjęto staż sumaryczny 27lat, 4 miesiące i 1 dzień.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył ubezpieczony wnosząc o przyznanie mu prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W uzasadnieniu wskazał, iż pracował w warunkach szczególnych, w pełnym wymiarze czasu pracy od 1.09.1980 r. do 31.08.2000 r. w (...) Spółdzielni Pracy w J. jako stolarz a ponadto legitymuje się świadectwem pracy w którym prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w S. wpisano iż pracował on w warunkach szkodliwych lub w o szczególnym charakterze od 3.10.1980 r. do 31.08.2000 r.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wniósł o jego oddalenie podtrzymując argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Ubezpieczony W. S. do dnia 1 stycznia 1999 r. wykazał 27 lat, 4 miesiące i 1 dzień pracy w warunkach szczególnych.

Powód jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego ale wniósł o przekazanie środków na dochody budżetu państwa a 60 lat ukończył (...)

okoliczności bezsporne

W okresie od 1.09.1971 r. 31.08 2000 r. ubezpieczony był zatrudniony w (...) Spółdzielni Pracy w J.. Ubezpieczony pracował początkowo w ramach nauki zawodu i był uczniem do 1974 r. Do 1975 r. ubezpieczony pracował w okleiniarni, potem odbywał służbę wojskową, w okresie od 1977-1978r. pracował w usługach, potem ponownie pracował na okleiniarni i maszynowo oklejał meble okleiną.

Od 1.09.1980 r. ubezpieczony przeszedł na dział montażu i tam pracował do końca zatrudnienia. Ubezpieczony w spornym okresie wykonywał następujące czynności: przywoził na wózku gotowe elementy meblowe z lakierni, która była obok, robił selekcję wśród tych części, następnie składał je w całość, zakładał drążki w szafach i pakował meble –(zdarzało się, że codziennie). Ubezpieczony zakładał też zamki w szafach, zawiasy, nabijał kołki. W hali w której pracował ubezpieczony był hałas i kurz oraz z lakierni, która była obok, dochodził zapach chemikaliów i dlatego ubezpieczony uznał, że pracował w warunkach szczególnych. W świadectwie pracy ubezpieczonego wystawionym przez likwidatora Spółdzielni wpisano iż powód wykonywał pracę stolarza. Ubezpieczony nie otrzymał świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Ubezpieczony wniósł pozew do Sądu Pracy w S. o sprostowanie świadectwa pracy i ustalenie, że pracował w warunkach szczególnych, Wyrokiem z dnia 6.09.2001 r. w sprawie (...)Sąd Rejonowy wS.nakazał Syndykowi Masy Upadłości (...) Spółdzielni Pracy w J. sprostowanie świadectwa pracy powoda poprzez wpisanie, że W. S. pracował w warunkach szkodliwych lub o szczególnym charakterze w okresie od 1.09.1980 r. do 31.08.2000 r.

dowód: świadectwo pracy z dnia 31.08.2000 r., umowa o pracę , angaż z w aktach osobowych powoda, akta sprawy Sądu Rejonowego w S. sygn. (...) zeznania świadków G. O. i N. K., zeznania ubezpieczonego – zapis protokołu rozprawy k.45

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy i aktach ZUS, których prawdziwości i wiarygodności strony w toku procesu nie kwestionowały, a także na podstawie zeznań świadków G. O. i N. K. oraz samego ubezpieczonego, które okazały się jasne, logiczne, spójne i korelowały z pozostałym zebrany w sprawie materiałem dowodowym. Zeznania świadków i powoda znajdują przy tym potwierdzenie w dokumentach pracowniczych ubezpieczonego przedłożonych w toku procesu, w tym zwłaszcza w świadectwie pracy z których wynika jednoznacznie, że ubezpieczony świadczył pracę w od 1.09.1980 r. do 30.12.2000 r. w (...) Spółdzielni Pracy w J. w charakterze stolarza .

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Stosownie do treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j.t: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.; powoływana dalej jako „ustawa”):

1. Ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1)okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2)okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

2. Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z art. 32 ustawy w związku z paragrafami 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) prawo do emerytury może nabyć mężczyzna który spełnia następujące przesłanki: ukończył 60 lat; posiada co najmniej 25 letni okres zatrudnienia (art. 27 pkt 2 ustawy), w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Zgodnie z § 2 ust 1 cytowanego rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy (ust. 1). Okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (ust. 2).

W niniejszej sprawie spornym dla przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy okazało się kwestionowane przez organ rentowy wykonywanie przez niego pracy w warunkach szczególnych w okresie od 1.09.1980 r. do 31.12.1998r. w (...) Spółdzielni Pracy w J..

Jak słusznie zauważył Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 4 listopada 2008 r. (III AUa 3113/08, Lex nr 552003) „Świadectwo pracy w warunkach szczególnych wydane pracownikowi przez pracodawcę stanowi domniemanie i podstawę do przyjęcia, iż okres pracy w nim podany jest okresem pracy w warunkach szczególnych, o którym mowa w art. 32 ust. 2 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. W sytuacji, kiedy brak wymaganego świadectwa pracy w warunkach szczególnych wystawionego przez pracodawcę, Sąd może prowadzić postępowanie dowodowe zmierzające do ustalenia, czy praca wykonywana przez stronę, była wykonywana w warunkach wymaganych przepisami rozporządzenia, czy ubezpieczony zajmował któreś ze stanowisk pracy wymienionych w załącznikach nr 1 lub 2 do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.” Takie też postępowanie należy prowadzić, kiedy organ rentowy zakwestionuje fakty wskazane w tego rodzaju świadectwie (por. wyrok SN z dnia 4 sierpnia 2009 r., I UK 77/09, Lex nr 558288). Przy ustalaniu długości wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze ZUS uwzględnia tylko te okresy, wskazane w świadectwie pracy, w których praca ta była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Natomiast w sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie tych okresów także w oparciu o inne dowody (tak SN w orzeczeniu z dnia 21 września 1984 r., III UZP 48/84, LEX nr 14630). Przeprowadzenie innych dowodów przewidzianych na podstawie Kodeksu postępowania cywilnego na okoliczność pracy w warunkach szczególnych dopuszczalne jest, gdy pracodawca wystawił świadectwo pracy a ZUS kwestionuje jego treść, jak i wówczas, gdy dokument ten nie może zostać sporządzony. Postępowanie przed sądem (na skutek odwołania od decyzji organu rentowego) nie podlega ograniczeniom dowodowym, co wynika wprost z art. 473 k.p.c., zatem każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, przy czym Sąd nie jest związany środkami dowodowymi dopuszczalnymi przed organami rentowymi (por. wyrok Sądu Najwyższego z 8 kwietnia 1999r., II UKN 69/98, OSNP 2000/11/439).

Należy zauważyć, że w judykaturze Sądu Najwyższego podkreśla się jednolicie, iż przewidziane w art. 32 i 184 ustawy o emeryturach i rentach prawo do emerytury w niższym niż określony w art. 27 tej ustawy wieku emerytalnym jest ściśle związane z szybszą utratą zdolności do zarobkowania z uwagi na szczególne warunki lub szczególny charakter pracy. Praca taka, świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też wykonująca ją osoba ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Prawo to stanowi przywilej i odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 27 ustawy, a zatem regulujące je przepisy należy wyklądać w sposób gwarantujący zachowanie celu uzasadniającego to odstępstwo (por. między innymi wyroki z dnia 22 lutego 2007 r., I UK 258/06, OSNP 2008/5-6/81; z dnia 17 września 2007 r., III UK 51/07, OSNP 2008/21-22/328; z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 62/07, Lex nr 375653; z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 66/07, Lex nr 483283; z dnia 13 listopada 2008 r., II UK 88/08, niepublikowany; z dnia 5 maja 2009 r., I UK 4/09, Lex nr 509022). Podzielając takie rozumienie instytucji emerytury z art. 32 i 184 ustawy o emeryturach i rentach, należy stwierdzić, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy jednoznacznie przemawia przeciwko uznaniu, iż ubezpieczony wykonywał pracę w warunkach szczególnych, stale i w pełnym wymiarze czasu w (...) Spółdzielni Pracy

w J. w spornym okresie. Należy przy tym podkreślić, iż charakter pracy ubezpieczonego został potwierdzony przede wszystkim zeznaniami samego ubezpieczonego, ale także zeznaniami świadków i świadectwem pracy, co w kontekście całego zebranego w sprawie materiału dowodowego potwierdza iż ubezpieczony nie wykonywał, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat. § 2 ust 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaga by praca w szczególnych warunkach, wymieniona w wykazie, wykonywana była stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Ubezpieczony, co bezspornie wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, wykonywał czynności stolarza montażowego, pracując przy montażu i pakowaniu mebli, których to prac cyt. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. nie zalicza. Ubezpieczony nie otrzymał też od pracodawcy świadectwa pracy w szczególnych warunkach za wyżej wymieniony okres.

W sprawie toczącej się w Sądzie Rejonowym w S.o sprostowanie świadectwa pracy, na którą powoływał się ubezpieczony, Sąd Rejonowy w S. nakazał co prawda sprostowanie świadectwa pracy ubezpieczonego ale po pierwsze sprawa ta toczyła się przeciwko Syndykowi Masy Upadłości (...) Spółdzielni Pracy w J. o sprostowanie świadectwa pracy a więc nie występuje w tamtej sprawie (o sprostowanie świadectwa pracy) i niniejszej sprawie (o emeryturę) ani tożsamość stron ani przedmiotu sprawy, by zastosowanie miał w sprawie art.366 k.p.c., który stanowi, że wyrok prawomocny ma powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami.

Ponadto w sprawie (...)Sąd Rejonowy wS. ustalił, że ubezpieczony pracował w spornym okresie w warunkach szkodliwych lub o szczególnym charakterze. W myśl cytowanego art.32 ustawy emerytalnej - ust. 2 dla celów ustalenia uprawnień o których mowa w ust.1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Przepisy odróżniają od pracy w szczególnych warunkach pracę w szczególnym charakterze i w myśl ust.3 art.32 ustawy emerytalnej za pracowników zatrudnionych w szczególnym charakterze uważa się:

- 1) pracowników organów kontroli państwowej;
- 2) pracowników organów administracji celnej;
- 3) pracowników wykonujących działalność twórczą lub artystyczną;
- 4) dziennikarzy zatrudnionych w redakcjach dzienników, czasopism, w radiu, telewizji oraz w organach prasowych, informacyjnych, publicystycznych albo fotograficznych, objętych układem zbiorowym pracy dziennikarzy;
- 5) nauczycieli, wychowawców lub innych pracowników pedagogicznych wykonujących pracę nauczycielską wymienioną w art. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela;
- 6) żołnierzy zawodowych, funkcjonariuszy Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Służby Celnej, Służby Więziennej i Państwowej Straży Pożarnej;
- 7) pracowników jednostek ochrony przeciwpożarowej, o których mowa w art. 15 pkt 1a-5 i 8 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej.

Skoro więc nie ma tożsamości stron występujących w sprawie (...)i niniejszej sprawie i skoro wyrok Sądu Rejonowego nie precyzuje w jakich właściwie warunkach pracował ubezpieczony - czy to była praca w szczególnych warunkach czy praca w szczególnym charakterze, to uznać należało, że wyrok Sądu Rejonowego w S. nie mógł mieć dla sprawy decydującego znaczenia tym bardziej, że z zeznań ubezpieczonego wynika bezspornie, że pracował w spornym okresie

jako stolarz przy montażu mebli a prace takie nie zostały wymienione w załączniku A do rozporządzenia. Powoływanie się przez ubezpieczonego na hałas, zapylenie, bliskie sąsiedztwo lakierni i związany z nim zapach substancji chemicznych samoistnie nie mogły doprowadzić do ustalenia, że ubezpieczony wykonywał pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów powołanej wyżej ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Wskazać trzeba, że nie każde zatrudnienie w narażaniu na niekorzystne dla zdrowia czynniki, takie jak hałas przekraczający dozwolone normy, zapylenie, opary chemiczne, wysokie temperatury lub zmienne warunki atmosferyczne stanowi pracę w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których uprawnionym osobom przysługuje prawo do emerytury w wieku obniżonym, ustala się bowiem - jak stanowi ust. 4 art. 32 cyt. ustawy - na podstawie przepisów dotychczasowych tj. przepisów rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku - emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz - pomocniczo - tzw. zarządzeń resortowych wydawanych przez ministrów, kierowników urzędów centralnych i centralnych związków spółdzielczych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 3 grudnia 2012 r., III AUa 1457/12, LEX nr 1246624 oraz z dnia 19.11.2013 r. III AUa 391/13 LEX nr1415844). Skoro więc praca wykonywana przez ubezpieczonego nie została wymieniona w wykazie A stanowiącym załącznik do powołanego wyżej rozporządzenia, to skarżący, nie może nabyć prawa do emerytury, albowiem nie przepracował co najmniej 15 lat w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy uznał więc, że ubezpieczony nie spełnił warunków wynikających z powołanych przepisów prawa (praca w warunkach szczególnych ponad wymagany okres 15 lat) i brak było podstaw, w tej sytuacji, do uwzględnienia jego odwołania.

Z uwagi na powyższe, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

SSO Ewa Milczarek